

Національний
банк України

ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

Проект Білої книги «Майбутнє у регулюванні небанківського фінансового сектору»

м.Київ

31 жовтня 2018 р.

Ціль проекту Білої книги – розпочати дискусію як досягти сталого розвитку ринку фінансових послуг

Сталий розвиток ринку НФУ

Створення рівних умов діяльності на ринку НФУ

Залучення нових гравців та додаткових інвестицій компаніями, що працюють на ринку

Безпека і надійність НФУ та фінансової системи

Підвищення рівня безпеки та надійності на ринку

Пом'якшення системних ризиків та мінімізація загроз фінансовій стабільності

Підвищення довіри споживачів та інвесторів

Усунення недобросовісних практик поведінки на ринку

Ефективний та системний захист прав споживачів

Виконання міжнародних зобов'язань України

Адаптація до законодавства ЄС

Запровадження міжнародних стандартів у сфері нагляду та протидії відмиванню коштів

Бачення майбутнього регулювання НФУ – прозора сегментація ринку з урахуванням джерел залучення коштів та можливості поєднання фінпослуг

Сегментація НФУ

- ✓ Кредитні установи (кредитні спілки та інші кредитні установи)
- ✓ Страхові компанії та посередники
- ✓ Інші фінансові установи

Залучення коштів широкого загалу

- Чітке визначення залучених (поворотних) коштів:
- ✓ Депозити, кредити (позики) як від фізичних, так і від юридичних осіб
  - ✓ Боргові цінні папери фінансових установ
  - ✓ Поворотна фінансова допомога
- АЛЕ можуть бути передбачені **винятки**

Поєднання фінансових послуг

- ✓ Розширення можливих видів діяльності для кредитних установ
- ✓ Види фінансових послуг мають відповідати бізнес-моделі компанії

Сегментація НФУ побудована з урахуванням впровадження законодавства ЄС

- Зона регулювання НБУ (у разі прийняття ПЗУ №2413а)
- Зона регулювання НКЦПФР

Пруденційний нагляд та обов'язкові нормативи НЕ потрібні усім фінансовим установам, які займаються кредитуванням

	 Кредитні установи	 Фінансові установи
Джерело кредитування	Залучені та інші поворотні кошти: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Депозити, кредити (позики): фіз. та юр. особи ✓ Боргові цінні папери ✓ Поворотна фінансова допомога (крім акціонерів (учасників)) 	Власний капітал та інші не віднесені до залучених кошти: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Кредити банків та фінансових установ ✓ Депозити, кредити (позики) від акціонерів (учасників) ✓ Субординований борг
Типи установ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Банки ✓ Кредитні спілки ✓ Інші кредитні установи 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Фінансові компанії ✓ Ломбарди
Основні нормативи капіталу, ліквідності та ризику у відповідності до CRD IV, CRR	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Мінімальний регулятивний капітал (РК) – 5 млн. Євро ✓ Достатність РК - $\geq 8\%$ ✓ Кредитний ризик на 1 контрагента - $\leq 25\%$ ✓ Миттєва ліквідність - $\geq 60\%$¹⁾ 	Вимоги відсутні ²⁾
Ризик-орієнтований пруденційний нагляд	✓	✗
Авторизація та ліцензійні вимоги	✓	✓
Дозвіл на додаткові фінансові послуги	✓	✓
Нагляд за бізнес-поведінкою	✓	✓

1) До КС вимоги CRD IV, CRR не застосовуються

2) В директивах ЄС вимоги до мінімального капіталу відсутні, країна-член ЄС може встановлювати власні вимоги

Пропонується надавати дозвіл на додаткові фінансові послуги в залежності від основного виду діяльності

Основний вид діяльності		Додаткові послуги								
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Страхування	1.		✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗
Кредитування	2.	✗		✓	✓	✓	✗	✓	✓*	✓*
Ломбардні послуги	3.	✗	✓		✓	✗	✗	✗	✓	✓
Обмін валют	4.	✗	✗	✗		✓	✗	✗	✗	✗
Переказ коштів (без відкриття рахунку)	5.	✗	✗	✗	✓		✗	✗	✗	✗
Електронні гроші	6.	✗	✗	✗	✓	✓		✗	✗	✗
Гарантії та поручительства	7.	✗	✗	✗	✗	✗	✗		✓	✗
Факторинг	8.	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓		✗
Фінансовий лізинг	9.	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	

Бачення нового регулювання НФУ: гнучкий підхід до ліцензування та ризик-орієнтований нагляд

Гнучкий підхід до ліцензування

Ключові новели:

- ✓ єдина процедура для доступу на ринок
- ✓ сутнісний підхід до оцінки ділової репутації, структури власності та джерел коштів для започаткування бізнесу, професійної придатності
- ✓ перевірка наявності початкового капіталу
- ✓ оцінка бізнес-плану
- ✓ оцінка системи корпоративного управління
- ✓ спрощені вимоги для отримання наступних ліцензій

Ризик-орієнтований пруденційний нагляд

Обов'язковість для:

- ✓ страхового сегменту,
  - ✓ сегменту кредитних спілок та інших кредитних установ
  - ✓ надавачів платіжних послуг
- Пропорційність регулювання

Корпоративне управління

- ✓ Система обов'язкових та добровільних вимог
- ✓ Пропорційний підхід: повна або спрощена моделі корпоративного управління
- ✓ Перегляд ролі та функцій наглядових рад, внутрішнього аудиту, комплаєнсу та управління ризиками

Бачення нового регулювання НФУ: прозора звітність та захист прав споживачів

Подання звітності, перевірки та правозастосування

- ✓ Перегляд підходів до подання звітності
- ✓ Ризик-орієнтований підхід до інспектування
- ✓ Єдиний підхід до застосування заходів впливу для всіх сегментів

Ринкова поведінка та захист прав споживачів

- ✓ Гармонізація регуляторних вимог відповідно до найкращих світових практик та директив ЄС
- ✓ Робота з фінансовими установами з метою підвищення якості надання фінансових послуг, кваліфікації їх персоналу
- ✓ Надання інформаційно-консультаційних роз'яснень для споживачів

Запровадження нової моделі регулювання ринку фінансових послуг першочергово потребує докорінного перегляду Закону про фінансові послуги

AS IS

Конституція України

Цивільний кодекс України

Господарський кодекс України

ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

ЗУ «Про Національний банк»

ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

ЗУ «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»

НБУ

Нацкомфінпослуг

НКЦПФР

Недоліки:

1. Ризик конфлікту між повноваженнями щодо регулювання банків та НФУ
2. Недостатні повноваження регулятора
3. Вимоги до авторизації та діяльності надавачів фінансових послуг не відповідають директивам ЄС

TO BE

Конституція України

Цивільний кодекс України

ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

ЗУ «Про Національний банк»

ЗУ «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку»

НБУ

НКЦПФР

Пропозиції:

1. Терміни, загальні для всіх ринків фінансових послуг, що узгоджені з законодавством ЄС
2. Невиключний («відкритий») перелік фінансових послуг
3. Уніфіковані вимоги до надавачів фінансових послуг
4. Уніфіковані вимоги до розкриття інформації та договорів з клієнтами
5. Уніфіковані вимоги до регулювання та нагляду за надавачами фінансових послуг

Цільова архітектура законодавства про фінансові послуги зберігає секторальний підхід до правового регулювання діяльності фінансових установ

ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

Основні блоки комплексного законодавства (стосується всіх фінансових послуг та надавачів фінансових послуг)

ЗУ «Про кредитні установи»

Бухгалтерський облік та фінансова звітність

ЗУ «Про кредитні спілки»

Зовнішній аудит

ЗУ «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»

Корпоративне управління

ЗУ «Про страхування»

Валютне регулювання

Підзаконні НПА щодо регулювання діяльності фінансових компаній

Гарантування вкладів

Спеціальні закони (підзаконні НПА) про нові види фінансових послуг

Банкрутство

Захист прав споживачів

Умовні позначення

Повноваження регулятора

Вимоги до пруденційного нагляду

Вимоги до регулювання ведення бізнесу

Поетапність та поміркованість у впровадженні нових вимог забезпечить достатньо часу для адаптації ринку

2018-2019

2019-2020

2020-2024+

Перехідний період

Адаптаційний період

Розвиток ринку НФУ

1 рік після
прийняття ПЗУ 2413а

+1 рік

3 - 4 роки на
впровадження змін

Доопрацювання та прийняття ПЗУ 8415 Про посилення повноважень регулятора

Створення нового функціоналу в НБУ та НКЦПФР

Передача функцій від НКФП до НБУ та НКЦПФР

Білі книги щодо регулювання окремих сегментів ринку НФУ

Оцінка ринку НФУ

Розробка комплексного плану дій щодо регулювання НФУ (разом з ринком та експертами)

Розробка нових регуляторних актів:

- ✓ Ліцензійні вимоги
- ✓ Вимоги до капіталу, резервів
- ✓ Вимоги до розкриття інформації
- ✓ Кваліфікаційні вимоги

Поступове впровадження комплексного плану дій щодо регулювання НФУ

II рівень пенсійної реформи та соціальний захист населення

Конкурентоспроможний та прозорий фінансовий ринок, поліпшений інвестиційний клімат

Розвиток інфраструктури та посередників

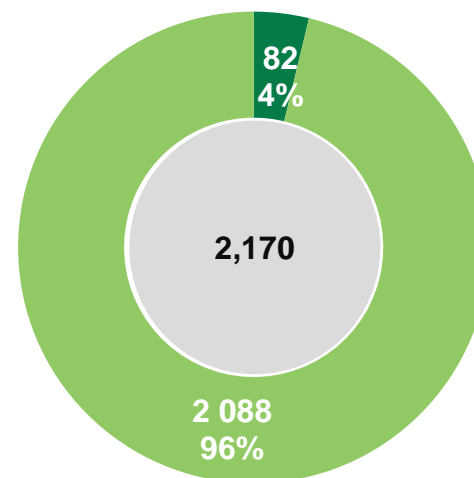
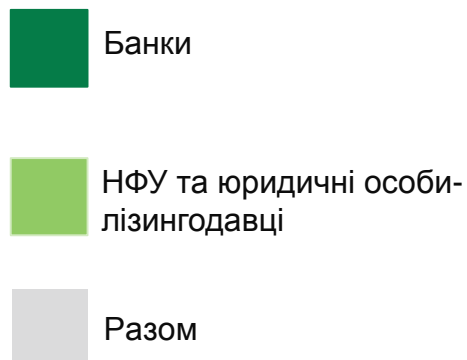
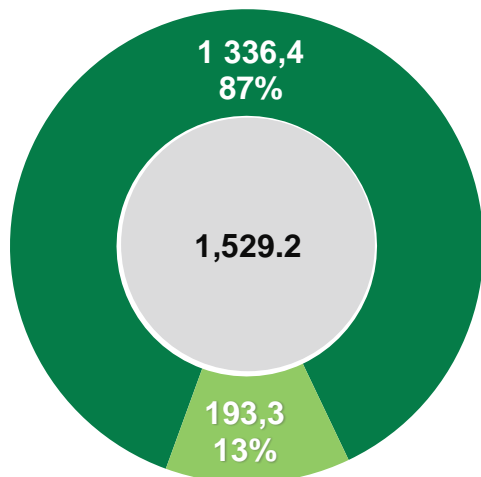

Захист прав споживачів фінансових послуг, кредиторів та інвесторів

Ми розуміємо, що небанківський фінансовий ринок відіграє важливу роль в економічних процесах країни

Розмір активів (01.01.2018 р.) млрд. грн.

Кількість установ (01.01.2018 р.)

Співпраця регулятора та ринку – запорука успіху країни !

Проект Білої книги розміщено на сайті НБУ за цим [посиланням](#)

Ваші коментарі та зауваження до проекту документу надсилайте до 22 листопада 2018 року на адресу: NBFi@bank.gov.ua